

**ІНДЕКС ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
ДОСВІД ЕС ДЛЯ УКРАЇНИ⁴**

к.е.н., доц. **Люльов О.В.**

к.е.н, старший викладач, **Пімоненко Т.В.**

студентка ННІ ФЕМ **Яскевич А.О.**

кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування

Сумський державний університет

У роботі проаналізовано методику розрахунку індексу глобальної конкурентоспроможності. Виділено основні його складові. У рамках роботи визначено індекси глобальної конкурентоспроможності країн ЄС та України. Зроблені висновки щодо шляхів підвищення індексу глобальної конкурентоспроможності для України.

Дослідження конкурентоспроможності країни, підтримання її високого рівня на сучасному етапі розвитку набуває кардинально нового змісту. Так для України, необхідною є зміна пріоритетів національного економічного розвитку в глобальній конкуренції та традиційного набору чинників, здатних забезпечити конкурентні переваги України довгостроковій перспективі. Треба відмітити, що традиційно рівень конкурентоспроможності країни визначають відповідними індексами.

Одним із десяти міжнародних індексів є Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI), на основі якого розраховується конкурентоспроможність країн. На наступній ітерації країни ранжуються у певній послідовності. Зазначимо, що GCI був розроблений вченими Всесвітнього економічного форуму (WEF) [1]. GCI складається з 113 змінних, котрі, в свою чергу, об'єднані в 12 контрольних показників, які визначають конкурентоспроможність країни (рис.1).

⁴ Публікація містить результати досліджень, проведених у рамках НДР «Форсайт-прогнозування стійкості національної економіки: від соціо-еколого-економічних протиріч до конвергентної моделі» (№ 0117U003932)

GCI	
Інноваційний потенціал	Ефективність ринку праці
Інфраструктура	Ефективність ринку товарів і послуг
Розмір внутрішнього ринку	Конкурентоспроможність компаній
Рівень технологічного розвитку	Макроекономічна стабільність
Розвиненість фінансового ринку	Здоров'я, початкова освіта
Якість інститутів	Вища освіта, професійна підготовка

Рис. 1 Контрольні показники GCI [2].

Слід зазначити, що гарантією об'єктивності даного показника є те, що він розраховується саме незалежною організацією WEF. Згідно результатів розрахунку GCI, у 2017 – 2018 рр. Україна посіла 81 місце, тоді як у 2016 р. вона була на 85 (табл.1).

Таблиця 1 Рейтинг країн за Індексом конкурентоспроможності у 2016–2017 рр. [4]

Країни	Позиції рейтингу		Значення індексу	
	2016	2017	2016	2017
Швейцарія	1	1	5,81	5,86
Сінгапур	2	3	5,72	5,71
США	3	2	5,70	5,85
Нідерланди	4	4	5,57	5,66
Німеччина	5	5	5,57	5,65
Намібія	84	90	4,02	4,00
Україна	85	81	4,00	4,10
Греція	86	87	4,00	4,00

Треба відмітити, що до рейтингу увійшли 137 країн світу. Так, перші п'ять місць займають наступні країни: Швейцарія, США, Сінгапур, Нідерланди, Німеччина. При цьому у 2017 році Україна знаходилася між Бразилією та Бутаном. Показник конкурентоспроможності також збільшився на 0,1 – із 4,0 у 2016 р. до 4,1 у 2017 р. Максимальне значення на рівні 5,86 у Швейцарії. Результати аналізу свідчать про певну стійкість GCI починаючи з 2012р. У 2015 – 2017 рр. відбулося незначне зниження значення GCI. Рейтинг країни у 2016 – 2017 рр. знизився на 6 позицій порівняно із 2015 – 2016 рр.

Аналіз основних контрольних показників GCI для України показав, що країна погіршила свої позиції у 4 з 12 основних показників. Найбільше втрачено (мінус 13 пунктів) за складовою «Ефективність ринку праці». Тенденція до погіршення цього показника спостерігалася і в минулорічних дослідженнях, при цьому у 2016 р. відбулося зниження на 17 пунктів (рис. 2). Тож в Україні знизився ряд таких показників: ефективність ринку праці – ↓ на 13 п.; інноваційна складова – ↓ на 9 п.; інфраструктурна – ↓ на 3 п.; вища освіта та професійна підготовка – ↓ на 2 пункти.

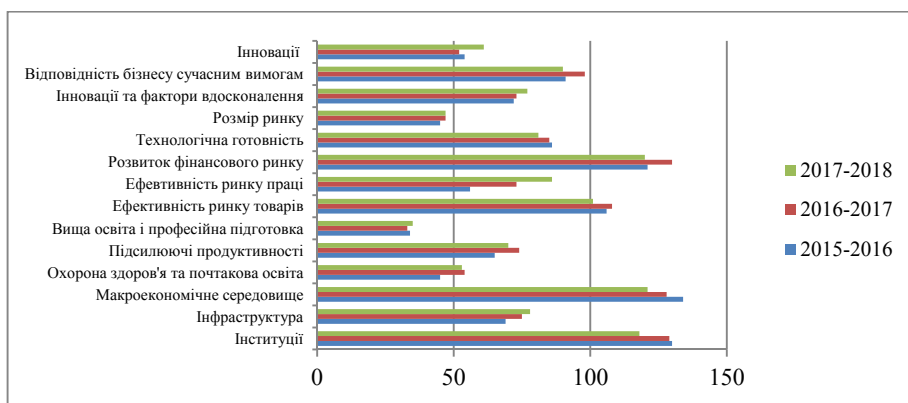

Рис 2. Динаміка складових індексу глобальної конкурентоспроможності у 2015–2018 рр.*

* Побудовано автором на основі досліджень Всесвітнього економічного форуму (WFI) за 2015 – 2018 рр.

Незважаючи на незначні покращення, в 2018 р. Україна займає все ще найгірші позиції за оцінкою міцності банків (130 місце), за регулюванням фондових бірж (134 місце), за якістю доріг (130 місце), за інфляційними змінами та за здатністю країни утримувати таланти (129 місце), за захистом права власності (128 місце).

Результати дослідження свідчать, що для наміри України потрапити до 40 -ка провідних країн світу за GCI обумовлюють необхідність впровадження політику зміцнення конкурентоспроможності, яка є більш результативною та ефективною.

Список використаної літератури

1. Дідух Н. Глобальні індекси конкурентоспроможності національних економік/ Н. Дідух// Економічний аналіз. – 2012 — № 10 – 16 квітня. – С 133-136.

2. Проект «Україна в світі. Огляд міжнародних індексів» Фонд «Ефективне управління» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.feg.org.ua/ua/cms/opisanie_indeksov.html

3. Тарасюк Г. Ключові показники ефективності та оцінки логістичної стратегії підприємства [Електронний ресурс] / Г. Тарасюк, О. Рудківський, О. Погайдак // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 2 (9). — С. 223-231. — Режим доступу до журн. : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13thmlsp.pdf>.

4. Global Competitiveness Report 2016–2017/ World Economic Forum. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

5. Global Competitiveness Report 2017–2018/ World Economic Forum. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>